

Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt: 57, Sayı: 57, 2017, 283-293
DOI: 10.26561/iutded.370926

Vefeyât / Obituary

Bir Ömür Türkoloji... Prof. Dr. Semih Tezcan Anısına

Mizan Coşkun Özgür¹

¹Ar. Gör., İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, Türkiye

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Mizan Coşkun Özgür,
İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, Türkiye
E-mail: mizan.coskunozgur@istanbul.edu.tr

Geliş tarihi / Date of receipt: 27.11.2017

Kabul tarihi/Date of acceptance: 27.11.2017

Atıf/Citation:

Coşkun Özgür, Mizan. "Bir Ömür Türkoloji... Prof.
Dr. Semih Tezcan Anısına." *Türk Dili ve Edebiyatı
Dergisi*, Cilt: 57, Sayı: 57, 2017, s. 283-293.
10.26561/iutded.370926

HAYATI

Tarsuslu muhasebeci Mustafa Rifat ve İstanbullu ev hanımı Nezahat Feyziye'nin oğlu olan Semih Tezcan 3 Ocak 1943 yılında Mersin'de doğmuştur. 1960 yılında Mersin Lisesinden mezun olmuş ardından Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazanmıştır. Semih Tezcan'a, fakülteadaki öğrenciliğinden beri desteğini gördüğü Prof. Dr. Saadet Çağatay'ın tavsiyesi üzerine Hamburg'da bulunan Ural-Altay Bilim Araştırmaları Kurumu tarafından burs verilmiş, böylece Semih Tezcan fakülteden mezun olduğu 1964 yılında Almanya'da doktora başlamıştır. Hamburg Üniversitesi Ön Asya Tarihi ve Kültürü Bölümünde (Seminar für Geschichte und Kultur des Vorderen Orients) Prof. Annemarie von Gabain ile iki dönem Eski Uygurca çalışmış, bununla yetinmeyen Semih Tezcan, Yakutça ve Wolfgang Lenz'in Soğdca derslerini de almıştır.

Tezcan, Alman Bilimler Akademisindeki Turfan Koleksiyonu'nda bulunan Eski Uygur Yazmaları üzerinde çalışmıştır. Bu çalışmalarını sürdürürken Semih Tezcan Doerfer'in yanında yıllarca Türkoloji, Mongolistik, Tunguzoloji okumuş, üzerine İnanistik alanla da ilgilenmiş, İran tarihi, Eski ve Orta Farsça, Elamca dersleri görmüş; Arapça, Latince, Rusça, Fransızca kurslarına katılmıştır.

1967 yılında Doerfer, Halaççanın eskiye ait özellikler barındırdığına dair bir görüş öne sürmüş ve bu dilin, Türkoloji ve Altayistik için önemli olduğunu vurgulamıştır. Doerfer ders vermek için Amerika'ya gittiğinden, İran'da Halaççayı araştırma görevi Semih Tezcan'a düşmüştür. 1968'de İran'a giden Tezcan, bu dilin 22.000 kişi tarafından konuşulduğunu tespit etmiştir. 1969'da düzenlenen ikinci geziye Doerfer de katılmış ve Semih Tezcan'ın da bulunduğu ekip ile pek çok dil malzemesi toplamıştır. O tarihlerde Halaççaya dair araştırmalara başlayan Semih Tezcan meslek hayatının sonuna kadar çalışmalarını sürdürmüştür.

Doktorasını 1969-1970 Eğitim-Öğretim Dönemi'nde tamamlayan Semih Tezcan'ın Turfan Koleksiyonu'nda bulunan Eski Uygurca bir yazmayı konu alan *Das uigurische Insadi Sutra* adlı çalışması 1974 yılında Berlin'de yayımlanmıştır.

Askerlikten sonra 1974 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili Kürsüsünde asistan olarak çalışmaya başlayan Tezcan, 1976'da Eski Uygurca Hsüan Tsang Biyografisi X. Bölüm adlı çalışmasıyla doçentlik unvanını almıştır. 1984 yılına kadar aynı üniversitenin Eski Türk Lehçeleri Kürsüsünde görevine devam eden Tezcan, aynı dönemde Türk Dil Kurumunda da kol başkanlığı, yönetim ve yürütme kurulu üyeliği yapmıştır. 1984 yılında Almanya'nın Bamberg şehrindeki Otto Friedrich Üniversitesi, Diller ve Edebiyatları Fakültesi, Türk Dili, Tarihi ve Kültürü Kürsüsündeki daveti kabul ederek 2008 yılına kadar buradaki öğretim üyeliği görevini sürdürmüştür. 1994'te Berlin-Brandenburg Bilimler Akademisinin Turfan Komisyonuna üye olarak seçilen Semih Tezcan, 2002 yılında ise projenin yöneticisi olmuştur. Bunun yanında 2016 yılına kadar Berlin-Brandenburg

Bilimler Akademisi Eski Dünya Temel Kaynak Araştırmalar Merkezi üyeliği yapmıştır. Prof. Dr. Semih Tezcan 1 Şubat 2008 tarihinden itibaren Bilkent Üniversitesi Türk Edebiyatı kadrosunda bulunmuştur. Ayrıca kendisi UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Dünya Belleği İhtisas Komitesi üyeliği yapmıştır.

Türkoloji alanının önde gelen hocalarından olan Semih Tezcan 15 Eylül 2017 tarihinde vefat etmiştir. Hayatının sonuna kadar çalışmaktan ve üretmekten geri kalmayan, Eski Uygurca Metinleri, Halaçça Sözlüğü, Karahanlıca, Harezmi Türkçesi, Eski Anadolu Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi üzerine kitap ve makaleleri ile Dede Korkut kitabı, çeşitli filoloji ve etnoloji notları içeren kitaplarıyla Türkoloji alanına unutulmaz, büyük katkılar sağlayan hocamızı saygıyla anıyoruz...

SEMİH TEZCAN'IN YAYINLARI

KİTAPLAR

1. *Khalaj Materials*. (Gerhard Doerfer, Wolfram Hesch, Hartwig Scheinhardt ile birlikte). Indiana University Publications, Uralic and Altaic series, c. 115, Bloomington 1971, 337 s.
2. *Das uigurische Insadi-Sūtra*. Berliner Turfantexte III, Schriften zur Geschichte und Kultur des Alten Orients 6. Akademie Verlag, Berlin 1974, 107 s. + 69 tıpkıbasım.
3. *Eski Uygurca Hsüan Tsang Biyografisi X. Bölüm*. Ankara 1975, 213 s. (teksir yöntemiyle 100 adet basılmıştır).
4. *Resimli Türkçe Sözlük*. (Kemal Demiray ve TDK Sözlük Kolu uzmanlarıyla birlikte). Türk Dil Kurumu, Ankara 1977, 688 s.
5. *Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri*. Derleyip düzenleyen: Ehliman Axundov, Türk çevriyazısına aktaran "Giriş" ve "Sözlük" bölümlerini yazan: S. Tezcan. Türk Dil Kurumu, Ankara 1978, XIV + 554 s. İkinci baskı: Türk Dil Kurumu, Ankara 1994.
6. *Wörterbuch des Chaladsch (Dialekt von Xarrab)*. (Gerhard Doerfer ile birlikte). Akadémiai Kiadó, Budapest 1980, 232 s.
7. *Türkçe Sözlük*. Genişletilmiş 7. baskı, 2 cilt. (Mustafa Canpolat ve TDK Sözlük Kolu uzmanlarıyla birlikte). Türk Dil Kurumu, Ankara 1983, 1354 s.
8. *Nehcül-ferâdis II - Metin*. (Çevriyazı: J. Eckmann, düzeltmeler ve "Önsöz": S. Tezcan.) (Hamza Zülfikar ile birlikte yayınlanmıştır). Türk Dil Kurumu Ankara [1984], XI + 312 s. İkinci baskı: Türk Dil Kurumu, Ankara 1995. (Tıpkıbasımla bir arada). *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
9. *Tatarisch-Deutsches Wörterbuch*. (Tamurbek Dawletschin ve Irma Dawletschin ile birlikte). Turkologie und Türkeikunde c. 2. Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1989, s. 365.
10. *Folklore-Texte der Chaladsch*. (Gerhard Doerfer ile birlikte). Turcologica c. 19. Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1994, XVI + 398 s.
11. *Süheyl ü Nev-bahâr Üzerine Notlar*. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi c. 6. Ankara 1994, 81 s.
12. *Rabghūzī - The Stories of the Prophets* – Text. (Hendrik Boeschoten ve Mark Vandamme ile birlikte). E.J. Brill, Leiden, 636 s.

13. *Bir Ziyafet Defteri*. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi c. 25. İstanbul 1998, 59 s. (Aynı başlıkla Nejat Göyünç armağanında [*Das osmanische Reich in seinen Archivalien und Chroniken*. İstanbul 1997] yayınlanmış olan makalenin yeniden işlenerek genişletilmiş, metnin tıpkıbasımıyla birlikte kitap halinde yayınlanmış biçimi.)
14. *Dede Korkut Oğuznameleri*. (Hendrik Boeschoten ile birlikte). Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001, 315 s. İkinci baskı: 2003, üçüncü baskı: 2006; dördüncü baskı: 2012
15. *Dede Korkut Oğuznameleri Üzerine Notlar*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001, 424 s.

MAKALELER, BİLDİRİLER, RAPORLAR, ELEŞTİRİ MAKALELERİ, ANSİKLOPEDI MADDELERİ

1. Uigurische Brieffragmente. (Peter Zieme ile birlikte). *Studia Turcica*. Yayınlayan: Lajos Ligeti. Budapest 1971, 451-60.
2. Çuvaşça. S. Çağatay, *Türk Lehçeleri Örnekleri II*, Ankara 1972, 233-39 . AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
3. Yakutça, S. Çağatay *Türk Lehçeleri Örnekleri II*, Ankara 1972, 240-52.
4. Halaçça. S. Çağatay, *Türk Lehçeleri Örnekleri II*, Ankara 1972, 255-60 .
5. Horasan Türkçesi. S. Çağatay, *Türk Lehçeleri Örnekleri II*, Ankara 1972, 262-64 .
6. Zum Stand der Chaladsch-Forschung. *Sprache, Geschichte und Kultur der altaischen Völker*. Protokollband der XII. Tagung der Permanent International Altaistic Conference 1969 in Berlin. Yayınlayanlar: Georg Hazai ve Peter Zieme. Berlin 1974, 613-19.
7. 1283 Numaralı Tibetçe Pelliot Elyazmasında Geçen Türkçe Adlar Üzerine. *Bilimsel Bildiriler* 1972, Türk Dil Kurumu, Ankara 1975, 299-307.
8. Tonyukuk Yazıtında Birkaç Düzeltme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1975-1976*, 173-81.
9. Köktürk Tarihinin Çok Önemli Bir Belgesi: Sogutça Bugut Yazıtı. (S. Çağatay ile birlikte). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1975-1976*, 245-52.
10. Eski Türkçe *buyla* ve *başa* Sanları Üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1977*, 53-69.
11. Marzubân-nâme Tercümesi Üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1977*, 413-31. (Z. Korkmaz, *Sadru'd-dîn Şeyhoğlu - Marzubân-nâme Tercümesi*, [Ankara 1973] üzerine eleştiri makalesi.)
12. En Eski Türk Dili ve Yazını. *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe*. Yayınlayan: Aydın Sayılı. Türk Tarih Kurumu, Ankara 1978, 271-323.
13. Dîvânü lugati't-türk'te Yâzkând. *Türk Tarih Kurumu Belleten 42*, 1978, 421-25. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
14. Dede Korkut Kitabında *boy boylamak, soysoylamak*. *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. Yayınlayanlar: Mustafa Canpolat, Mustafa Ş. Onaran, S. Tezcan. Türk Dil Kurumu Ankara 1978, 227-36.
15. Marzubân-nâme Tercümesi Üzerine II. *Türk Dili* sayı 342, Mart 1980, 146-50. (Z. Korkmaz, *Sadru'd-dîn Şeyhoğlu - Marzubân-nâme Tercümesi*, [Ankara 1973] üzerine eleştiri makalesi.)
16. Dil Devriminin Özüne ve Uygulamasına Yöneltilen Eleştirilere Yanıt. *Atatürk'ün Yolunda Türk Dil Devrimi*, Türk Dil Kurumu, Ankara 1981, 139-49.
17. Türklerde Yazı Kültürünün Başlangıcı ve Gelişimi. *Harf Devrimi'nin 50. Yılı Sempozyumu*. Türk

- Tarih Kurumu Ankara 1981, 39-43.
18. Kutadgu Bilig Dizini Üzerine. *Türk Tarih Kurumu Belleten* 45, sayı 178, 1981, 23-78, (Reşid Rahmeti Arat, *Kutadgu Bilig III, İndeks*. Yayınlayanlar: Kemal Eraslan, Osman F. Sertkaya, Nuri Yüce. [İstanbul 1979] üzerine eleştiri makalesi.)
 19. Ein in Vorbereitung befindliches alttürkisches Wörterbuch und einige gewagte Etymologien. *Ural-Altäische Jahrbücher, Neue Folge* 2, 1982, 285-90.
 20. Uygur Alfabeti. *Türk Ansiklopedisi* fasikül 264, Ankara 1983, 121-26.
 21. Uygur Edebiyatı. *Türk Ansiklopedisi* fasikül 264/265, Ankara 1983, 126-31.
 22. Uygurca. *Türk Ansiklopedisi* fasikül 265, Ankara 1983, 141-48.
 23. Uygurlar. *Türk Ansiklopedisi* fasikül 265, Ankara 1983, 148-55.
 24. Ölümünün 40. Yılında Sir Aurel Stein. *Türk Dili* sayı 382, Ekim 1983, 355-59. AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
 25. Birinci Uluslararası Türklük Araştırmaları Kongresi [The First International Conference of Turkic Studies]. *Türk Dili* sayı 382, Ekim 1983, 400-3.
 26. İsmet İnönü'nün Öz Türkçe Söylevi. *Türk Dili* sayı 383, Kasım 1983, 477-81.
 27. Von der Chinesischen Mauer bis zur Adria: Die türkische Sprachkarte. *Germano Turcica*, Bamberg 1987, 9-14.
 28. *özkan* - ein verkanntes alttürkisches Wort für 'Regen'. *Altorientalische Forschungen* 16, 1989, 193-95.
 29. Kontinuität und Diskontinuität der Sprachentwicklung in der Türkei. *Die Staaten Südeuropas und die Osmanen*. Yayınlayan: Hans Georg Majer. München 1989, 215-22.
 30. Antiislamische Polemik in einem alttürkischen buddhistschen Gedicht aus Turfan (Peter Zieme ile birlikte). *Altorientalische Forschungen* 17, 1990, 165-70.
 31. Gibt es einen Namen Kök-türk wirklich? *Türkische Sprachen und Literaturen, Materialien der ersten Deutschen Turkologen Konferenz*. Yayınlayanlar: Ingeborg Baldauf, Klaus Kreiser, S. Tezcan. Wiesbaden 1990, 357-76.
 32. Über die Chaladsch-Forschung. *Forschungsforum. Berichte aus der Otto-Friedrich-Universität Bamberg* Heft 2, 1990, 74-6.
 33. Türk Dil Kurumu Yağma Hasan'ın Böreği mi Oldu? *Çağdaş Türk Dili Dergisi* sayı 40, Haziran 1991, 149-56.
 34. Yaygın Bir Gölge Sözcük: *çişek / çişik*. *Türk Dilleri Araştırmaları* 3 (Talât Tekin Armağanı) Ankara 1993, 257-66.
 35. Arap Abecisini Kullanan Türk Topluluklarının Dil ve Yazı Sorunları Üzerine, Ankara 22-26. Eylül 1993). *Sürekli Türk Dili Kurultayı Konuşma Metinleri*. Ankara 1993, 148-59. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
 36. Anadolu Türk Yazınının Başlangıç Döneminde Bir Yazar ve *Çarh-nâme*'nin Tarihlendirilmesi Üzerine. *Türk Dilleri Araştırmaları* 4, Ankara 1994, 75-88.
 37. Zu einem Rätsel des Codex Cumanicus (Ingeborg Baldauf ile birlikte). *Rocznik Orientalistyczny* 49/2 (Edward Tryjarski Armağanı), Warszawa 1994, 37-51.
 38. Über Orchon-Türkisch *çuyay*. *Beläk Bitig. Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburtstag*,

- (Gerhard Doerfer Armağanı) Wiesbaden 1995, 223-31.
39. Alttürkische Reimsprüche. Ein Neuer Text (Peter Zieme ile birlikte). *Journal of Turkology* 2/2,1994, 259-71.
40. Mes'üd ve XIV. Yüzyıl Türk Edebiyatı Üzerine Yeni Bilgiler. *Türk Dilleri Araştırmaları* 5, Ankara 1995, 65-84.
41. Kitâbu'l-Ğunya. Harezmi Türkçesinden Anadolu Türkçesine Aktarılmış bir İlmihal Kitabı. *Türk Dilleri Araştırmaları* 5, Ankara 1995, 171-210. (Muzaffer Akkuş, *Kitab-ı Gunya*, [TDK Ankara 1995] üzerine eleştiri makalesi).
42. Süheyl ü Nev-Bahâr Üzerine Notlara Birkaç Ekleme. *Türk Dilleri Araştırmaları* 5, Ankara 1995, 239-45.
43. Alttürkisches Wahrsagebuch. *Turfan, Khotan und Dunhuang. Vorträge der Tagung A.v. Gabain und die Turfanforschung, veranstaltet von der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften in Berlin (9.-12.12.1994)*. Yayınlayanlar: Ronald E. Emmerick, Werner Sundermann, Ingrid Warnke, Peter Zieme. Berichte und Abhandlungen der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, Sonderband 1. Berlin 1996, 335-41.
44. Ein *ghostword* von Maḥmūd al-Kāşyārī. *Turcica* 28, 1996, 261-69. AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
45. Manzum Kelîle ve Dimne Üzerine Notlar. *Türk Dilleri Araştırmaları* 6, Ankara 1997, 81-121. (Milan Adamović. *Kelîle ü Dimne* [Hildesheim 1994] üzerine eleştiri makalesi).
46. Bir Ziyafet Defteri. *Das osmanische Reich in seinen Archivalien und Chroniken* (Nejat Göyünç Armağanı). Beirut Texts and Studies: Türkische Welten, c. 1 Yayınlayanlar: Klaus Kreiser, Christoph Klaus Neumann. İstanbul 1997, 261-97. (Bu makale 1998'de aynı başlıkla genişletilmiş olarak, metnin tıpkıbasımı ile birlikte kitap halinde yayınlanmıştır.)
47. Zwei neue Texte aus Chaladschistan (Gerhard Doerfer ile birlikte). *Journal de la Société Finno-Ougrienne*, 1996.
48. Kitâbu'l-Ğunya'nın Yazarı. *Türk Dilleri Araştırmaları* 7, Ankara 1997, 13-18.
49. Additional Iranian Loanwords in Early Turkic Languages. *Türk Dilleri Araştırmaları* 7, Ankara 1997, 157-64.
50. Seyahat-nâme'den Bir Atasözü (Robert Dankoff ile birlikte). *Türk Dilleri Araştırmaları* 8, İstanbul 1998, 15-28.
51. A Chaghatai Turkic Text on the Life of Mani (Abdurishit Yakup ile birlikte). *Studies on the Inner Asian Languages* XIV, Osaka 1998, 65-72.
52. Halaççanın Önemi ve Halaçça Araştırmalarının Sürdürülmesinin Gerekliliği. *Issues in Turkic Languages: Description and Language Contact*. Yayınlayanlar: Setsu Fujishiro ve Masahiro Shōgaito. Kyoto 1999, s. 203-12.
53. Mes'üd'un Manzum Kelîle ve Dimnesinde Atasözleri ve Özdeyişler. *Türk Dilleri Araştırmaları* 9. İstanbul 1999, s. 29-48.
54. Kimran, alkolsüz bir içki. *De Dunhuang à Istanbul, Hommage à James Russel Hamilton* (James Russel Hamilton Armağanı). Silk Road Studies V. Yayınlayanlar: Louis Bazin ve Peter Zieme. Paris 2001, s. 349-57. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22

55. Geleceğin Büyük Türkçe Sözlüğünde Seyahatnâme'nin Alacağı Yer. *Evliya Çelebi ve Seyahatname*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve Kadir Atlansoy, *Gazimağosa 2002*, 245-53.
56. Epsem. *Splitter aus der Gegend von Turfan, Festschrift für Peter Zieme*. (Peter Zieme Armağanı). Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi c. 35. Yayınlayanlar: Mehmet Ölmez ve Simone- Christiane Raschmann. İstanbul - Berlin 2002, 385-94.
57. Über die ursprüngliche Bedeutung von *bodun*. *Turfan Revisited -The First Century of Research into the Arts and Cultures of the Silk Road*, yayınlayanlar: Desmond Durkin-Meiserernst, Simone Christiane Raschann, Jens Wilkens, Marianne Yaldiz, Peter Zieme. Monographien zur indischen Archäologie, Kunst und Philologie Band 17. Berlin 2004, s. 349-50.
58. *Dîvân Lugâti't-Türk'te Tek Veriler (Hapax legomena)*. *Doğumunun 1000. Yılı Dolayısıyla Uluslararası Kâşgarlı Mahmud Sempozyumu 17-19.1.2008 Rize. Bildiri Metinleri*. Yayınlayan: M. Muhsin Kalkışım. Rize 2008. 298-302.
59. Dağlık Altay'da Türkoloji Sempozyumu. *Kanat* sayı 31, güz 2009, 4-5.
60. Kitâb-î Dedem Korkud. *Kindlers Literaturlexikon*. 3. völlig neu bearbeitete Auflage. Yayınlayan: Heinz Ludwig Arnold, J.B. Metler'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 2009, c. 9, 112-13 (ansiklopedi maddesi, Almanca).
61. Oğuznâme. *Kindlers Literaturlexikon*. 3. völlig neu bearbeitete Auflage. Yayınlayan: Heinz Ludwig Arnold, J.B. Metler'sche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 2009, c.12, 270-71 (ansiklopedi maddesi, Almanca).
62. Etimoloji Önerileri. *Orhon Yazıtlarının Bulunuşundan 120 Yıl Sonra Türklük Bilimi ve 21. Yüzyıl konulu 3. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu*. Yayınlayan: Ülkü Ç. Şavk. Ankara 2010, 819-29. AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
63. Evliya Çelebi Seyahatnamesi Tümdizini (Concordance). (R. Aslıhan Aksoy Sheridan ve Michael Douglas Sheridan ile birlikte). *Türkiye'de ve Dünya'da Sözlük Yazımı ve Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, 4-6 Kasım 2010*. İstanbul 2010, 314-21.
64. Divan Şiirinde Türkçe Kaygısı. *Bilig* sayı 54, yaz 2010, 255-67.
65. Binbir Gece ve Benzeri Metinlerin İşlevi. *Binbir Gece'ye Bakışlar*. Yayınlayanlar: Mehmet Kalpaklı ve Neslihan Demirkol Sönmez. İstanbul 2010, 33-37.
66. Orhan Gazi'nin Adı Üzerine. *Türkçenin Yükseliş Çağında Bursa'da Dil Kültür ve Edebiyat Bilgi Şöleni 4-5 Haziran 2010*. Yayınlayan: Hatice Şahin. Bursa 2010, 28-36.
67. Yazıtlarda Yeni Okuyuş ve Anlamlandırma Önerileri. I. *Uluslararası Uzak Asya'dan Ön Asya'ya Eski Türkçe Bilgi Şöleni Bildirileri*. Yayınlayanlar: Cengiz Alyılmaz, Özgür Ay, Metin Yılmaz. Afyonkarahisar 2010, 273-80.
68. Klâsik Edebiyat Metinlerinde Arkaik Kelimeler. III. *Klâsik Türk Edebiyatı Sempozyumu (Prof. Dr. Cem Dilçin Adına)*, 13 Şubat 2009, Kayseri -Bildiriler-. Yayına hazırlayanlar: Atabey Kılıç, Abdülkadir Dağlar, Ahmet Tanyıldız. Kayseri 2011. 327-38.
69. Evliya Çelebi'nin Doğum Günü. *Toplumsal Tarih* sayı 207, Mart 2011, 64-67. Eşitbasım: *Evliyâ Çelebi Konuşmaları / Yazılar*. Yayınlayan: Sabri Koz, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011, 283-91.
70. 1915'te Süryani Yazısıyla Yazılmış Osmanlıca Bir Mektup. (Peter Zieme ile birlikte). *Orta Asya'dan Anadolu'ya Alfabeler 29-30 Mayıs 2007, Eskişehir, Bildiriler*. Yayınlayanlar: Mehmet Ölmez ve Fikret Yıldırım. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi c. 62. İstanbul 2011: 137-51.

71. Vierzig Wesire (Hikâyet-i Qırq Vezîr). *Enzyklopädie des Märchens Handwörterbuch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung*, 14. cilt, Berlin 2011, 195-200. (Ansiklopedi maddesi, Almanca)
72. Kutadgu Bilig'in Söz Varlığı Üzerine Yeni Notlar. *Doğumunun 990. Yılında Yusuf Has Hacib ve Eseri Kutadgu Bilig Bildirileri*. Yayınlayan: Musa Duman. TDK Ankara 2011, 523-34.
73. Türk Dilinin Büyük Ustası Evliyâ Çelebi. *Evliyâ Çelebi Konuşmaları / Yazılar*. Yayınlayan: Sabri Koz. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2011, 275-82.
74. Bir Dâhinin Seyahatnâmesi. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 13-15. İngilizce çevirisi: The Travel Book of a Genius. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 17-19.
75. Evliyâ Çelebi'nin Okçuluğu. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 30-38. İngilizce çevirisi: Evliyâ Çelebi the Archer. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 33-40
76. Eflatun Çadırı. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 208-10. İngilizce çevirisi: Plato's Pavilion – Tower of the Winds. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 210-12. AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
77. Pire Limanındaki Aslan Heykeli. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 211-13. İngilizce çevirisi: The Piraeus Lion. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 216-18.
78. Ebû'l-hevl - Korkunun Babası Denen Ucûbe'nin Hikâyesi. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 218-19. İngilizce çevirisi: Father of Terror: The Story of the Sphinx. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 220-21.
79. Resim Düşmanı Kadızâdeli. *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 220-222. İngilizce çevirisi: An Enemy of Images. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 222-23.
80. Evliya Çelebi Kaynakçası. (Robert Dankoff ile birlikte) *Evliyâ Çelebi*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve S. Tezcan. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011 içerisinde CD üzerinde 57 s. Eklemelerle İngilizce çevirisi: Bibliography – Robert Dankoff and Semih Tezcan. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, 412-61 ve CD üzerinde
81. Başka Yüreğin Kanı. *Evliyâ Çelebi'nin Sözlü Kaynakları*. Yayınlayanlar: M. Öcal Oğuz, Yeliz Özay. UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. Ankara 2012, 169-78. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
82. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin Tümdizini (Concordance) Örnekler. *Doğumunun 400. Yılında*

Uluslararası Evliya Çelebi Sempozyumu Bildirileri. Yayınlayan: Yusuf Akçay), İstanbul, Gelişim Üni. Yayınlayan: 2012, 377-405.

83. Fuat Köprülü ve Türkî-yi Basit. *Mehmet Fuat Köprülü*. Yayınlayan: Yahya Kemal Taştan, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012, 79-92.
84. Eski Anadolu Türkçesi ve Yunus Emre'nin Dili Üzerine, *Yunus Emre*. Yayınlayan: Ahmet Yaşar Ocak), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012, 97-123.
85. Yunus Emre'nin Adı. *Yunus Emre*. Yayınlayan: Ahmet Yaşar Ocak), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2012, 125-38.
86. (Değerlendirme) *Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları, 23-26 Mayıs 2012 Ankara, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*. Yayınlayanlar: Marcel Erdal, Yunus Koç, Mikail Cengiz. Ankara 2013. Değerlendirme ve Kapanış Oturumu (s. 626- 628).
87. Kızıl elma Viyana: Bir Ümidin Sönüşü. *INALCO - Cahiers Balkaniques (Dossier Evliyâ Çelebi et l'Europe)* Volume 41, 2012 (basılışı: 2013), s. 45-61. (Internet: <http://ceb.revues.org/3934>; DOI: 10.4000/ceb.3934)

TANITMA VE ELEŞTİRİLER

1. Nicholas Poppe. *Introduction to Altaic Linguistics*. Wiesbaden 1965. *Türkoloji Dergisi* 3, 1968, 161-67.
2. David C. Montgomery. *Mongolian Newspaper Reader*, The Hague 1969. *Central Asiatic Journal* 15, 1971, 239-40.
3. Abdülkadir İnan. *Manas Destanı*. İstanbul 1972. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1973-1974, 359-63. *AIBU Journal of Social Sciences*, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
4. James Russel Hamilton. *Le Conte bouddhique du Bon et du Mauvais Prince en Version Ouigoure*. Paris 1971. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1975-1976, 239-43.
5. János Eckmann. *Middle Turkic Glosses of the Rylands Interlinear Koran Translation*. Budapest 1976. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1978-1979, 279-94.
6. Peter Zieme. *Manichäisch-türkische Texte*. Berlin 1975. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1978-1979, 295-300.
7. Georg Kara ve Peter Zieme. *Fragmente tantrischer Werke in uigurischer Übersetzung*. Berlin 1976. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1978-1979, 301-6.
8. Georg Kara ve Peter Zieme. *Die uigurischen Übersetzungen des Guruyogas „Tiefer Weg“ von Sakyas Pandita und der Mañjuśrīnāmasamgīti*. Berlin 1977. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1978-1979, 307-13.

GAZETE VE DERGİ YAZILARI

1. Atatürk, Dil Devrimi ve Tutuculuk. *Milliyet* 18 Ocak 1981.
2. Türk Dil Kurumu 50 Yaşında. *Milliyet* 13 Temmuz 1982.
3. Türkçe, Arapça ve Bir Profesör. *Cumhuriyet* 18 Ocak 1986.
4. Geçti Eser. *Akşam-lık* 9 Ağustos 2002. [Eser Gürson'un ölümü üzerine.]

EDITÖRLÜK ETKİNLİKLERİ

1. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1977*. (Mustafa Canpolat ile birlikte) Türk Dil Kurumu, Ankara 1978, 448 s.
2. *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. (Mustafa Canpolat ve Mustafa Ş. Onaran ile birlikte) Türk Dil Kurumu, Ankara 1978, 317 s. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
3. *Türkische Sprachen und Literaturen, Materialien der ersten deutschen Turkologen Konferenz*. (I. Baldauf ve Klaus Kreiser ile birlikte) Wiesbaden 1990, X+400 s.
4. *Beläk Bitig. Sprachstudien für Gerhard Doerfer zum 75. Geburts-tag*. (Marcel Erdal ile birlikte) Otto Harrassowitz Verlag, Wiesbaden 1995, XIV+246 s.
5. *Evliyâ Çelebi*. (Nuran Tezcan ile birlikte) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, (büyük boy) 406 s. + 1 CD Küçük boy baskı: *Evliyâ Çelebi*, (Nuran Tezcan ile birlikte) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, 640 s. + 1 CD
6. *Evliyâ Çelebi – Studies and Essays Commemorating the 400th Anniversary of his Birth*. (Nuran Tezcan ve Robert Dankoff ile birlikte) Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism Publications, Ankara 2012, (büyük boy) 461 s. + 1CD
7. Berliner Turfantexte dizisi (1995-2013). Berlin-Brandenburg Bilimler Akademisi Turfan Projesi komisyon üyesi ve proje direktörü olarak.

ÇEVİRİLER

1. Annemarie von Gabain, Renklerin Sembolik Anlamları. *Türkoloji Dergisi 3*, 1968, 107-13 (Almancadan).
2. Gerhard Doerfer, Halaçça, Orta İran'da Arkaik Bir Türk Dili. *Türk Tarih Kurumu Belleten 34*, 1970, 17-58 (Almancadan).
3. Gerhard Doerfer, Eski Türkçe ile Halaçça Arasındaki Şaşırtıcı Bir Koşutluk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1973-1974*, 1-12 (Almancadan).
4. Gerhard Doerfer, İran'da Bir Dilbilim Araştırma Gezisi Üzerine Rapor. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1973-1974*, 195-98. (Almancadan). AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22
5. Byubiyna O. Oruzbaeva, Mahmut Kâşgarî'nin Divanı ve Kırgız Dil Tarihinin Bazı Sorunları. *Bilimsel Bildiriler 1972*, Türk Dil Kurumu, Ankara 1975, 447-53 (Almancadan).
6. Peter Zieme, Kâşgarî ve Türkçe Turfan Metinleri. *Bilimsel Bildiriler 1972*, Türk Dil Kurumu, Ankara 1975, 463-68 (Almancadan).
7. Peter Zieme, Eski Uygurların Burkancılıkla İlgili Alliterasyonlu Koşukları Üzerine. *Milletler Arası Türkoloji Kongresi, Tebliğler 2*, İstanbul 1979, 562-81 (Almancadan).
8. Gerhard Doerfer, Temel Sözcükler ve Altay Dilleri Sorunu. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten 1980-1981*, 1-16 (Almancadan).
9. Peter Zieme, Uygurların Dindışı Edebiyatı Üzerine Birkaç Not. *Beşinci Milletler Arası Türkoloji Kongresi, Tebliğler 1*, *Türk Dili*, c. 1, İstanbul 1985, 283-88 (Almancadan).
10. Falk Pingel, Anadili Olarak Türkçe: Seçimlik ya da Tamamlayıcı Dersten Asıl Derse. *Türkisch*

- als Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland, Schulbücher und Unterrichtskonzepte zwischen zwei Kulturen*, Braunschweig 1987, 29-46 (Almancadan).
11. Birgit Kröner, Türkçe - Türkisch. Berlin'de Geliştirilen Öğretim Gereçleri Üzerine Öğretmenlerin Düşünceleri. *Türkisch als Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland*, 117-26 (Almancadan).
 12. Martin Strohmeier, Kültür Çatışmasının Şiddetlenmesi - Türk Tarih Kitaplarının Bir Analizi. *Türkisch als Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland*, 151-57 (Almancadan).
 13. Klaus Kreiser, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ders Kitapları Politikası Üzerine. *Türkisch als Muttersprache in der Bundesrepublik Deutschland*, 169-78 (Almancadan). *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Semih TEZCAN'a Armağan, Cilt:13, Yıl:13, 13:1-22*
 14. Ulrich Marzolph, Uluslararası bir Elkitabı Çerçevesinde Türk Halk Hikâyelerinin Dokümantasyonu Üzerine. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, Ankara 1992, 235-40 (Almancadan).
 15. Klaus Kreiser, Evliya Çelebi ve Başka Kaynaklara Göre İslam Aleminin Doğusundaki Büyük Şehirlerde Mevlevihaneler. *Osmanlı Araştırmaları* 14, 1994, 101-15 (Almancadan).
 16. Klaus Kreiser, Seyahatname İçindeki Hamamname. *Evliya Çelebi ve Seyahatname*. Yayınlayanlar: Nuran Tezcan ve Kadir Atlansoy, Gazimağusa 2002, 183-95 (Almancadan).
 17. Robert Dankoff, Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü, Seyahatnemedeki Eskicil, Yöresel, Yabancı Kelimeler, Deyimler. Katkılarla İngilizceden Çeviren S. Tezcan. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi c. 37. İstanbul 2004, 336 s. (katkılarla İngilizceden). İkinci baskı (gözden geçirilmiş ve genişletilmiş birinci Yapı Kredi Yayınları baskısı): Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2008, 291 s., üçüncü baskı (gözden geçirilmiş ve genişletilmiş ikinci Yapı Kredi Yayınları baskısı) Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2013, 314 s.
 18. Ingeborg Baldauf, Kuzeydoğu Afganistan Özbek Lehçeleri (Bir Çalışma Raporu) III. *Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu 26-29 Mayıs 2010 Bildiriler Kitabı*, Ankara 2011, 1. cilt 105-20 (Almancadan).
 19. Ali Asgar Cemrâsî, Hoqmaq "Okul" (Halaçça şiir). *Türkçenin Yükseliş Çağında Bursa'da Dil Kültür ve Edebiyat Bilgi Şöleni 4-5 Haziran 2010*. Yayınlayan: Hatice Şahin. Bursa 2010, 178-79 (Halaççadan).
 20. Ali Asgar Cemrâsî, Halaç Türklerinde Dügün Töreni ve Eski Türk İnançlarının İzi. III. *Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu 26-29 Mayıs 2010 Bildiriler Kitabı*, Ankara 2011, 1. cilt 209-26 (Halaççadan). *AIBU Journal of Social Sciences, Semih Tezcan Festschrift, Vol:13, Year:13, 13: 1-22*
 21. Marcel Erdal, Ongin Yazıtı. III. *Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu 26-29 Mayıs 2010 Bildiriler Kitabı*, Ankara 2011, 1. cilt 363-72 (İngilizceden).
 22. Peter Zieme: Sogdca-Eski Uyurca Bir Kelime Listesinden Artakalmış Bir Parça. III. *Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu 26-29 Mayıs 2010 Bildiriler Kitabı*, Ankara 2011, 2. cilt 959-62 (Almancadan).
 23. Ali Asgar Cemrâsî: Halaç Çocuklarının Ana Dillerini Öğrenmeleri Sorunu ve Halaççanın Yok Olma Tehlikesi. *Dilleri ve Kültürleri Yok Olma Tehlikesine Maruz Türk Toplulukları, 23-26 Mayıs 2012 Ankara, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 4. Uluslararası Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri*. Yayınlayanlar: Marcel Erdal, Yunus Koç, Mikail Cengiz. Ankara 2013. s. 157-62 (Halaççadan).

